

KRITÉRIA HODNOCENÍ ÚSTNÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Zkouška z předmětu český jazyk a literatura je hodnocena podle čtyř následujících kritérií:

1. Analýza uměleckého textu:

- I. část: téma, motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
- II. část: vypravěč/ lyrický subjekt, postava, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršovaná výstavba
- III. část: jazykové prostředky

2. Literárněhistorický kontext literárního díla

3. Analýza neuměleckého textu:

- I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace
- II. část: funkčněstylové charakteristiky textu, jazykové prostředky

4. Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury

První a třetí kritérium je rozčleněno na dílčí kritéria, žák je tedy hodnocen celkem v 7 oblastech. Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále **0 - 1 - 2 - 3 - 4**. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy **28 bodů**.

Jestliže je zadáním zkoušky literární dílo, pak musí být podstatná část zkoušky věnována jeho analýze. Maximální počet bodů, které žák může získat za charakteristiku uměleckého a neuměleckého textu, je **24**. Maximální počet bodů, které žák může získat za charakteristiku uměleckého textu (včetně literárněhistorického kontextu), je **16, tzn. 2/3 všech bodů** souvisejících s charakteristikou textů.

Celkové hodnocení

1	28 - 25 bodů
2	24 - 21 bodů
3	20 - 17 bodů
4	16 - 13 bodů
5	12 - 0 bodů

BODOVÁ ŠKÁLA K HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY Z ČJL

V každé ze sedmi oblastí hodnocení se žákův výkon hodnotí na škále **0 - 1 - 2 - 3 - 4**.

První část bodové škály se vztahuje k charakteristice textu. Jednotlivá bodová pásma jsou záměrně definována obecně, aby škála byla použitelná jak pro **charakteristiku uměleckého textu**, tak pro **charakteristiku textu neuměleckého**.

Při hodnocení žákova výkonu sledujeme:

1. zda a do jaké míry odpovídá zadání;
2. zda a do jaké míry je nutná pomoc zkoušejícího;
3. zda a do jaké míry je text analyzován funkčně;
4. zda a do jaké míry jsou tvrzení doložena konkrétními textovými pasážemi.

Všechny čtyři výše uvedené aspekty lze aplikovat na všechny části zkoušky vyjma té části, která je věnována **literárněhistorickému kontextu**. K této části zkoušky se vztahují pouze první dva body - souhlas sdělení se zadáním a pomoc zkoušejícího.

Druhá část bodové škály se týká kritéria **výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury**. Hodnocení žáka v tomto kritériu je založena na jeho výkonu v průběhu celé zkoušky.

Při hodnocení žákova výkonu sledujeme:

1. zda je výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury;
2. zda je projev plynulý a vhodně strukturovaný;
3. jakým způsobem je vedena argumentace.

Žák, který koná maturitní zkoušku z českého jazyka a literatury prokáže osvojení následujících vědomostí a dovedností:

1. analyzuje umělecký text

- využije vědomosti získané přečtením celého díla, z něhož pochází výňatek;
- zasadí výňatek do kontextu díla;
- nalezne v textu motiv, téma;
- charakterizuje vypravěče / lyrický subjekt, postavy;
- rozezná vyprávěcí způsoby, rozliší dialog a monolog (včetně vnitřního monologu);
- rozezná typy promluv (přímá řeč, nepřímá řeč);
- orientuje se v časoprostoru díla i konkrétního výňatku;
- charakterizuje kompoziční výstavbu díla i konkrétního výňatku;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- nalezne v textu trojici a figury (alegorie, aliterace, anafora, apostrofa, dysfemismus, elipsa, epifora, epizeuxis, eufemismus, gradace, hyperbola, inverze, metafora, metonymie, oxymoron, personifikace, přirovnání, řečnická otázka, symbol, synekdocha);
- rozliší vázaný a volný verš;
- určí typ rýmového schématu a jeho pojmenování (sdružený, střídavý, obkročný, přerývaný);
- rozezná na základě textu charakteristické rysy literárních druhů a žánrů;

2. charakterizuje literárněhistorický kontext literárního díla

- zařadí literární dílo do kontextu autorovy tvorby, do literárního / obecně kulturního kontextu;

3. analyzuje neumělecký text

- přiřadí text k funkčnímu stylu, slohovému útvaru, určí slohový postup (slohové postupy);
- postihne hlavní myšlenku textu;
- oddělí podstatné a nepodstatné informace;
- analyzuje jazykové prostředky a jejich funkci v textu;
- charakterizuje kompoziční výstavbu výňatku;
- rozezná různé možné způsoby čtení a interpretace textu;
- rozliší vyjádření domněnky a tvrzení s různou mírou pravděpodobnosti od faktického konstatování;
- charakterizuje komunikační situaci vytvářenou textem (např. adresát, účel, funkce);

4. formuluje výpovědi v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury.

PRACOVNÍ LISTY

Pracovní list obsahuje:

- a) výňatek z uměleckého textu;
- b) výňatek z neuměleckého textu.

18. 9. 2026

Zpracovala: Mgr. Radka Krejzová

Mgr.
Kateřina
Závišková

Digitálně podepsal
Mgr. Kateřina
Závišková
Datum: 2026.09.29
14:12:48 +02'00'